

In memoriam – Rudi Koželj (1943–2004)

Maja letos smo se delavci Zgodovinskega arhiva Celje poslovili od našega sodelavca in nekdanjega direktorja Rudija Koželja. Rodil se je 19. novembra 1943 v Vojniku. Po končani osnovni šoli, ki jo je obiskoval v svojem rojstnem kraju, se je odločil za poklic avtomehanika in se po koncu vajenske dobe zaposlil pri GIP Ingrad Celje. Kmalu je spoznal, da njegova izbira poklica ni bila prava in se ob delu vpisal na oddelek za odrasle na celjski gimnaziji. Po opravljeni maturi se je vpisal na Filozofsko fakulteto v Ljubljani, kjer je študiral zgodovino in sociologijo. Leta 1971 se je zaposlil v Zgodovinskem arhivu Celje in tu svoje službovanje tudi končal. Najprej je opravljal delo arhivista, nato je postal vodja strokovne službe, v obdobju 1988–2001 pa je bil direktor arhiva.

Kot človek je bil Rudi Koželj izredno tih in skromen. Kdor ga ni bolje poznal, bi verjetno kar težko verjel, da je bil nedvomno eden najbolj vsestransko razgledanih slovenskih arhivistov in zgodovinarjev našega časa. Knjiga mu je resnično predstavljala pravo prijateljico, tako da ji je posvetil večino svojega prostega časa. Poleg zgodovinskih in arhivističnih del je rad v roke vzel tudi druga družboslovna dela. Kako obsežno je bilo njegovo znanje, smo nekateri njegovi sodelavci in prijatelji spoznali v tistih redkih trenutkih, ko se je "odprl" in nam o kakšni stvari, o kateri smo komaj kaj vedeli, kot iz rokava natresel toliko raznih podatkov in dejstev, da smo samo strmeli in dobivali že kar komplekse. To pa ni veljalo samo za zgodovinsko in arhivsko stroko, ampak tudi za nekatera druga področja. Žal vsega tega svojega znanja ni znal ali ni hotel tudi uporabiti in izkoristiti, da bi se uveljavil kot znanstveni raziskovalec, čeprav je razen potrebnih ambicij, vsekakor izpolnjeval vse pogoje za to.

Rudi Koželj tako za seboj ni pustil omembe vredne bibliografije, pustil pa je globoko sled kot človek. Kot direktor je bil do vsakega sodelavca enako prijazen in pošten ter med nami nikoli ni delal razlik. Vsakemu, ki je pokazal voljo do dela, je dal možnost, da se izkaže in mu je bil pri tem tudi pripravljen pomagati, če je le bilo mogoče. Prav s tem je največ prispeval k temu, da

se je pri posameznikih lahko sprostila ustvarjalna energija; za to namreč prej v našem arhivu ni bilo možnosti. Rezultati takšnega njegovega pristopa so se kmalu pokazali, saj je Zgodovinski arhiv Celje pod njegovim vodstvom kmalu dosegel visoko strokovno raven in postal eden najboljših arhivov v Sloveniji.

Rudi Koželj nam bo ostal v spominu tudi kot človek, ki je vedno pokazal razumevanje za težave in probleme drugih, sam pa nas s svojimi problemi in težavami ni nikoli želel obremenjevati, čeprav jih je brez dvoma imel. Tudi ko se je jeseni 2003 moral soočiti s kruto resničnostjo, da je neozdravljivo zbolel, je znal svojo usodo prenašati nadvse stoično. Vse to pa so lastnosti, ki so dane le malokateremu posamezniku in prav zaradi njih se ga bomo njegovi sodelavci in vsi, ki so ga poznali, vedno spominjali z velikim spoštovanjem.

Milko Mikola

Rozalija Lukman-Barbka (1920–2004)

Septembra 2004 je umrla Rozalija Lukman-Barbka, arhivska strokovna delavka in vodja Zgodovinskega arhiva Centralnega komiteja ZKS. V Zgodovinskem arhivu je delala od njegovih prvih začetkov v letu 1945 do upokojitve konec leta 1972.

Barbka Lukman je bila rojena 9. septembra 1920 v Hrastniku kot najstarejša od štirih otrok. Oče je delal v rudniku, mati je gospodinjala. Ko je bilo Barbki osem let in najmlajšemu bratu nekaj mesecev, je mati umrla. Njena smrt je družino močno prizadela. Oče je s skromnimi možnostmi komaj poskrbel za otroke. Barbka je končala meščansko šolo. Želela je na učiteljske, a z meščansko šolo ni mogla. Opravila je Christofov trgovski tečaj in se pred drugo svetovno vojno zaposlila v Ljubljani.